

HISTORIA ZAWODU TECHNIK WETERYNARII W POLSCE

NINIEJSZY ARTYKUŁ JEST POŚWIĘCONY ZAWODOWI TECHNIKA WETERYNARII, JEGO HISTORII ORAZ WIAŻĄCYCH SIĘ Z TYM ZADAŃ, Z KTÓRYMI NA PRZESTRZENI LAT ZMAGALI SIĘ JEGO PRZEDSTAWICIELE. TO PRZED WSZYSTKIM ZAPREZENTOWANIE ZAPOTRZEBOWANIA NA SPECJALISTÓW W TEJ DZIEDZINIE Z UWAGI NA BRAKI KADROWE, KTÓRE MIAŁY MIEJSCE W POWOJENNEJ POLSCE, SPOSOBY RADZENIA SOBIE Z ZAISTNIAŁĄ SYTUACJĄ POPRZEZ UTWORZENIE SZKÓŁ KSZTAŁCĄCYCH TECHNIKÓW WETERYNARII, JAK RÓWNIEŻ INNE ŚCIEŻKI POZWALAJĄCE NA WYKONYWANIE TEGO ZAWODU W POCZĄTKOWYCH LATACH JEGO ISTNIENIA. POWSTANIE TEGO ZAWODU ORAZ JEGO WYKONYWANIE JUŻ OD KILKUDZIESIĘCIU LAT POKAZUJE, ŻE JEST ON STAŁE POTRZEBNY NA RYNKU PRACY.

Monika Wnuczek-Liwoch

Kształcenie w ramach omawianego zawodu rozpoczęło się w 1950 roku od decyzji Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych odnośnie potrzeby powołania dwuletnich liceów weterynaryjnych, zaledwie kilku w kraju, które rozpoczęły działalność z dniem 1 września 1950 roku. Jedną z takich szkół powstała we Wrześni, a jej dyrektorem został dr Florian Pierański, będący także lekarzem weterynarii. Popularność szkoły na przestrzeni lat wzrastała, dzięki czemu cieszyła się ona sporym zainteresowaniem potencjalnych kandydatów, pomimo trudnych warunków lokalowych z jakimi przyszło zmierzyć się dyrekcji szkoły (1).

We wrześniu 1951 r. licea weterynaryjne (siedem szkół) przeszły przemianę w Państwowe Technika Weterynaryjne, w których nauka trwała również dwa lata.

Kolejna reforma szkół o profilu weterynaryjnym nastąpiła dwa lata później, w 1953 r., kiedy wydłużono czas nauki w nich do czterech lat (2).

Co najważniejsze, odnośnie podjętego tematu potrzeba kształcenia w ramach omawianego zawodu została określona w instrukcji przygotowanej przez Ministerstwo Rolnictwa z 10 lipca 1953 r. (3). Powyższa instrukcja w sposób dość szeroki określała kto mógł być technikiem weterynarii w powojennej Polsce. Prawdopodobnie było to spowodowane brakami kadrowymi i chęcią ich jak najszybszego uzupełnienia. W omawianych czasach technikum weterynaryjne mogło trwać dwa lub cztery lata, a jego absolwent otrzymywał świadectwo z tytułem technika weterynarii uprawniające do wykonywania zawodu. Takie technikum można było skończyć, także poprzez kurs korespondencyjny. Technikami we-

terynarii uznawano także felcerów weterynaryjnych, jak również osoby, które studiowały weterynarię, ukończyły wszystkie lata, ale nie otrzymały z różnych względów dyplomu lekarza weterynarii (3). Instrukcja pozwalała także na wykonywanie zawodu technika weterynarii osobom, które nie ukończyły wskazanej wcześniej szkoły, nie spełniały także powyższych wymagań, jednak komisja działająca z ramienia Ministerstwa Rolnictwa dała im możliwość wykonywania obowiązków technika weterynarii z uwagi na ich dotychczasową pracę, doświadczenie zawodowe, w tym przynajmniej osiem lat doświadczenia w zawodach weterynaryjnych, wiedzę odnośnie prowadzonych działań przez technika weterynarii, jak również informacji zawartych w podstawie programowej przynajmniej siedmiu klas w szkole podstawowej (3).

Instrukcja określała także w sposób szczegółowy obowiązki wynikające z zatrudnionych w Państwowych Zakładach Leczniczych dla Zwierząt – techników weterynarii, wskazując, jakie czynności mogą wykonywać samodzielnie, z zaznaczeniem czego robić nie mogą. Co warte odnotowania, w omawianej instrukcji wskazano także na uprawnienia związane z zawodem sanitariusza weterynaryjnego, w analogiczny sposób omawiając czynności wchodzące w zakres ich obowiązków, jak również możliwości kształcenia nadające prawo do wykonywania tego zawodu (3). Za podstawowe należy tutaj uznać szkoły podstawowe sanitarno-weterynaryjne pozwalające uzyskać tytuł sanitariusza weterynarii albo tytuł młodszego tech. wet. lub też ukończenie 12-miesięcznego kursu skierowanego dla podoficerów wet. w wojsku, którzy mogli się wykazać 2-letnim doświadczeniem zawodowym w tym kierunku. Była również możliwość skończenia innych kursów z dziedziny weterynaryjnej oraz posiadanie co najmniej 5 lat praktyki w zawodzie oraz pozwolenie na wykonywanie zawodu uzyskane przez komisję z ramienia wojewódzkiego zarządu weterynarii. Podobnie jak w przypadku zawodu technika weterynarii, także odnośnie sanitariuszy powoływano komisję przez Ministra Rolnictwa, która prawo do wykonywania zawodu nadawała osobom, mogącym wykazać się doświadczeniem zawodowym, a także przynajmniej trzy lata wykonywały swoją pracę w tym obszarze, jak również ukończyły kursy, które pozwoliły im przyswoić potrzebne treści wynikające z programu nauczania (3).

W 1957 r. podjęto decyzję o wydłużeniu czasu nauki w technikum do lat pięciu, jednocześnie w tym samym roku zdecydowano się zamknąć czternaście szkół z istniejących w tym czasie osiemnastu, co niewątpliwie świadczyło, że zmiany w kształceniu tego kierunku podejmowano w sposób dość szybki, pozostawiając pytanie, czy takie działania mogły przynieść zadowalające efekty (2).

Technik weterynarii, według przyjętej klasyfikacji współcześnie posługuje się kodem zawodu 324002 (4). Według opisu omawianego zawodu spełnia funkcje pomocnicze przy zawodzie lekarza weterynarii, aby przeciwdziałać chorobom wśród zwierząt, w działaniach kontrolnych dotyczących stanu zdrowia zwierząt, przy unasienianiu zwierząt, jak również przy zabiegach weterynaryjnych oraz sanitarnych (4).

Przed wszystkim należy zwrócić uwagę, że kształcenie technika weterynarii odbywa się w celu uzyskania kompetencji pracy pomocniczej do pracy wykonywanej przez lekarza weterynarii, to znaczy absolwent tego kierunku nie posiada wiedzy medycznej, która pozwala mu na samodzielne prowadzenie leczenia zwierząt, ponieważ jest to w kompetencjach wyłącznie lekarza weterynarii. Jednak technik weterynarii jest pracownikiem bardzo przydatnym w ramach pomocy dla lekarza weterynarii, wykonując zadania przez niego zlecone. Może również dokonywać inseminacji zwierząt, czy też zajmować się ich chowem. Jest to zawód niewątpliwie przydatny nie tylko w lecznicach weterynaryjnych, ale także np. w ogrodach zoologicznych, w schroniskach dla zwierząt, gospodarstwach rolnych lub w zakładach zajmujących się chowem zwierząt (5).

Przy okazji omawianego tematu warto zwrócić uwagę na jego aspekty pod względem wyboru zawodu przez młodych ludzi w trakcie ich edukacji. Jest to bardzo ważne w ujęciu na określone predyspozycje potrzebne do wykonywania danego zawodu. W momencie wyboru ścieżki zawodowej bardzo ważne, aby szkoła dawała uczniom możliwość np. poprzez zajęcia z doradztwa zawodowego, poznania różnych zawodów, często także organizowania spotkań z przedstawicielami tych zawodów, tak aby młodzi ludzie podejmowali swój wybór w sposób jak najbardziej świadomy. Dzięki takim informacjom odnośnie rynku pracy, zapotrzebowania na pracowników, ale także podstawowym wymaganiom potrzebnymi do podjęcia kształcenia w danym kierunku na etapie szkoły średniej,

jest szansa, aby w przyszłości absolwenci kierunku znaleźli satysfakcjonującą ich pracę (6).

Trzeba przy tym podkreślić, że młody człowiek, który chciałby kontynuować swoją edukację na kierunku technik weterynarii, powinien być zaznajomiony z wymogami dotyczącymi wykonywania tego zawodu. Co istotne, każdy zawód, w tym technik weterynarii wymaga, aby uczeń wiedział, jak wygląda praca zawodowa jego absolwenta. Szczególnie ważna w podjęciu tej decyzji jest pomoc osoby doświadczonej, np. doradcy zawodowego, który wspomógłby ucznia w rozpoznaniu czy jego osobowość, zainteresowania, charakter, system wartości koreluje z wybranym zawodem (7).

W kontekście kształcenia uczniów bardzo ważna jest dbałość o jakość prowadzonych zajęć, tak aby wykształcić specjalistów, którzy zdobyte wykształcenie będą potrafili zastosować w codziennej pracy, dlatego kluczowe jest tutaj ułożenie w odpowiedni sposób całego programu, według którego przyswajana jest wiedza przez uczniów w oparciu o przyszłe wymagania pracodawcy. Istotne jest także stałe poszerzanie swojej wiedzy, np. w postaci odbywania kursów, już po zakończeniu kształcenia, aby stałe podnosić swoje umiejętności, co jest szczególnie ważne w kontekście poszukiwania nowej pracy (8).

Szczególnie istotna w ramach kształcenia przedstawicieli tego zawodu jest realizacja programu praktyk, do którego każdy z nich jest zobowiązany w ramach ukończenia kierunku. Poza oczywistą kwestią, to znaczy zaliczeniem praktyk pozwalających na ukończenie szkoły, to przede wszystkim realna szansa na sprawdzenie swoich możliwości w zawodzie, a więc okazja do przekonania się, czy taka praca jest faktycznie dobrym wyborem (9).

Przedstawiciele zawodu od 2021 roku mogą współpracować ze sobą w ramach powstałego Polskiego Stowarzyszenia Techników Weterynarii, które w zamyśle powstania miało integrować środowisko, dbać o wspólne interesy zawodowe z uwagi na zmieniające się warunki pracy techników weterynarii na przestrzeni lat (10).

W ramach uzupełnienia omawianego tematu warto odnotować, że zawód technika weterynarii, co oczywiste, jest także wykonywany z powodzeniem w innych krajach, m.in. w Stanach Zjednoczonych, gdzie co roku przedstawiciele tego zawodu obchodzą swoje święto podczas cyklicznego wydarzenia nazy-

wanego Narodowym Tygodniem Techników Weterynarii (11). W tym czasie technicy weterynarii nie tylko mają możliwość zaakcentowanie swojej roli w leczeniu i opiece nad zwierzętami, ale przede wszystkim jest okazja na promocję tego zawodu wśród młodych osób stojących dopiero przed wyborem ścieżki zawodowej. Organizowane są konkursy, w których uczestnicy mogą wygrywać różne nagrody. Wydarzenie odbywa się każdego roku w październiku (11).

Na potrzeby rozważań podjętego tematu warto przytoczyć dane statystyczne dotyczące wykonywania zawodu technika weterynarii w Polsce, które zostały opublikowane w 2022 roku, a z których wynikało, że w Polsce zatrudnionych w tym czasie było 1900 przedstawicieli tego zawodu, z czego 21 % to byli mężczyźni, a 53 % znalazło zatrudnienie w instytucjach państwowych (12). ●

Piśmiennictwo

1. Pietrzak M.: 70 lat funkcjonowania Państwowego Technikum Weterynaryjnego we Wrześni, https://wrzesnia.info.pl/pl/545_historia/11950_70-lat-funkcjonowania-panstwowego-technikum-weterynaryjnego-we-wrzesni.html (dostęp z dnia 18 I 2025 r.).
2. Historia Technikum Weterynaryjnego, <https://www.wetalomza.pl/aktualnosci/historia-technikum-weterynaryjnego/> (dostęp z dnia 18 I 2025 r.).
3. Instrukcja Ministra Rolnictwa z dnia 10 lipca 1953 r. w sprawie techników weterynarii i sanitariuszy weterynarii zatrudnionych w państwowych zakładach leczniczych dla zwierząt, <https://www.prawo.pl/akty/m-p-1953-a-81-968,16806107.html> (dostęp z dnia 18 I 2025 r.).
4. https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow/klasyfikacja_zawodow/zawod/324002?_jobclassificationportlet_WAR_nnkportlet_viewMode=print (dostęp z dnia 18 I 2025 r.).
5. Charakterystyka zawodu – technik weterynarii, zstw.pl/node/346 (dostęp z dnia 18 I 2025 r.).
6. Łukasiewicz A.: Wewnątrzszkolny system doradztwa, czyli przygotowanie młodzieży do wejścia na rynek pracy w warunkach polskich, [W:] ABC Poradnictwa zawodowego w szkole, pod red. Kotarby M., Łuczak M., Warszawa 2008, s. 41-47.
7. Baraniak B., Edukacja w przygotowaniu człowieka do pracy zawodowej. Warszawa 2008, s. 85-87.
8. Buchcic E., Jagodzińska M., Poprawa jakości kształcenia w kontekście rynku pracy, [W:] Edukacja a rynek pracy. Kształcenie a kariera zawodowa, pod red. Wiśniewskiej E., Jagodzińskiej M., Przybyszewskiej K., Płock 2014, s. 292-295.
9. https://ckziu.com/index.php?option=com_content&view=article&id=775&catid=88&Itemid=437 (dostęp z dnia 24 I 2025 r.).
10. Tajniki zawodu technika weterynarii, <https://cztery-lapy.pl/tajniki-zawodu-technika-weterynarii/> (dostęp z dnia 25 I 2025 r.).
11. Narodowy Tydzień Techników Weterynarii, <https://navta.net/national-veterinary-technician-week/> (dostęp z dnia 25 I 2025 r.).
12. <https://mapakarier.org/sciezki-kariery/672/m/technik-weterynarii/statystyki> (dostęp z dnia 25 I 2025 r.).

Monika Wnuczek-Liwoch,
e-mail: monika_wnuczek@poczta.onet.pl